

ČESKÁ REPUBLIKA

ROZSUDEK JMÉNEM REPUBLIKY

Nejvyšší správní soud rozhodl v senátě složeném z předsedy JUDr. Jiřího Pally a soudců JUDr. Dagmar Nygrínové a Mgr. Aleše Roztočila v právní věci žalobců: **a) T. V., b) nezl. T. Dz., c) nezl. T. D.**, zast. Mgr. Ing. Janem Procházkou, LL. M., advokátem, se sídlem Karolinská 654/2, Praha 8, proti žalované: **Policie České republiky, Krajské ředitelství policie Plzeňského kraje**, se sídlem Nádražní 2437/2, Plzeň, v řízení o kasační stížnosti žalobců b) a c) proti usnesení Krajského soudu v Plzni ze dne 31. 10. 2013, č. j. 17 A 32/2013 - 63,

t a k t o :

Usnesení Krajského soudu v Plzni ze dne 31. 10. 2013, č. j. 17 A 32/2013 - 63, **se zrušuje a věc se vrací** tomuto soudu k dalšímu řízení.

O d ů v o d n ě n í :

[1] Rozhodnutím ze dne 30. 5. 2013, č. j. KRPP-88603-14/ČJ-2013-030022, žalovaná podle § 129 odst. 1 a 3 zákona č. 326/1999 Sb., o pobytu cizinců na území České republiky a o změně některých zákonů, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „zákon o pobytu cizinců“), zajistila žalobce a) na dobu 60 dnů od 29. 5. 2013 za účelem předání do Polské republiky.

[2] Proti tomuto rozhodnutí podali žalobci žalobu. Poukázali na skutečnost, že společně se žalobcem a) byly do zařízení pro zajištění cizinců umístěny i jeho nezletilé děti - žalobci b) a c), žalovaná však s nimi nejednala jako s účastníky řízení, ani je tak v napadeném rozhodnutí neoznačila, ačkoliv vydáním rozhodnutí bylo zasaženo i do jejich subjektivních práv. K tomu odkázali na rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 30. 9. 2011, č. j. 7 As 103/2011 - 54.

[3] Krajský soud v Plzni rozsudkem ze dne 17. 7. 2013, č. j. 17 A 32/2013 - 33, žalobu žalobce a) zamítl (výrok I.), žalobu žalobců b) a c) odmítl (výrok II.) a rozhodl, že žádný z účastníků nemá právo na náhradu nákladů řízení (výrok III.). Nejvyšší správní soud rozsudkem ze dne 29. 8. 2013, č. j. 4 As 121/2013 - 21, zrušil výroky II. a III. zmíněného rozsudku a věc v tomto rozsahu vrátil krajskému soudu k dalšímu řízení, neboť shledal, že v dané věci neexistovala překážka litispendence a krajský soud nebyl oprávněn žalobu stěžovatelů odmítnout podle § 46 odst. 1 písm. a) zákona č. 150/2002 Sb., soudní řád správní, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „s. ř. s.“). Výrok I. napadeného rozsudku krajského soudu zůstal nedotčen.

[4] Krajský soud v Plzni usnesením ze dne 31. 10. 2013, č. j. 17 A 32/2013 - 63, žalobu nezletilých žalobců b) a c) odmítl a rozhodl, že žádný z účastníků nemá právo na náhradu nákladů řízení.

[5] V odůvodnění soud uvedl, že žaloba směřuje proti rozhodnutí, kterým byl zajištěn toliko žalobce a), nikoliv žalobci b) a c). Pouze v důsledku zajištění otce (i matky) se nezletilí žalobci b) a c) nacházejí v zařízení pro zajištění cizinců podle § 140 zákona o pobytu cizinců. O způsobu zabezpečení péče o osobu závislou na zajištěném cizinci je oprávněn rozhodnout jen zajištěný cizinec, který omezením osobní svobody nepozbývá postavení zákonného zástupce. Ubytování osob závislých na zajištěném cizinci způsobem definovaným v § 140 odst. 1 větě první zákona o pobytu cizinců není obligatorním důsledkem zajištění cizince, nýbrž je projevem vůle zajištěného cizince nepochybně podmíněným momentálními možnostmi a okolnostmi (např. pobyt příbuzných nebo známých zajištěného cizince na území České republiky ochotných po dobu zajištění zabezpečit péči o osoby závislé). Režim ubytovaného cizince je režimem ochranným, zabezpečujícím základní potřeby osob závislých na zajištěném cizinci (ubytování, stravu a služby); není přímo časově limitován správním orgánem, může být ukončen v důsledku změny poměrů i před vypršením stanovené doby zajištění, zcela bez možnosti ingerence správního orgánu, resp. provozovatele zařízení pro zajištění cizinců [např. zajistí-li žalobce a) dodatečně péči o žalobce b) a c) jinak]. V napadeném rozhodnutí se nenachází výrok o zajištění žalobců b) a c); z obsahu správního spisu ani z textu žaloby nevyplývá, že by žalobce a) žalovanou informoval, že péči o žalobce b) a c) má zajištěnu jiným způsobem a jejich ubytování v zařízení pro zajištění cizinců z tohoto důvodu není nezbytné. Další skutečnosti [žalobce a) se na území České republiky nezdržuje na žádné adrese a nemá zde žádné známé, u kterých by rodina mohla bydlet] svědčí pro to, že jinou variantu zajištění péče o své děti neměl. Tvrzení o svévolnosti umístění žalobců b) a c) do zařízení pro zajištění cizinců nemá oporu v obsahu správního spisu, ani v žalobě. Podle názoru soudu z žádného ustanovení zákona nevyplývá, že se zajištění neprovede, je-li zajišťovaný cizinec doprovázen cizincem, vůči němuž má vyživovací povinnost nebo jej má v péči. Názor žalobce a), že neumístění nezletilých žalobců do zařízení pro zajištění cizinců by nutně mělo za následek i jeho neumístění, nemá žádné zákonné opodstatnění.

[6] Krajský soud neshledal důvod k zohlednění rozsudku Nejvyššího správního soudu ze dne 30. 9. 2011, č. j. 7 As 103/2011 - 54, pokud jde o žalobce b) a c). Konstatoval, že je povinen respektovat platné znění zákona. Účastenství žalobců b) a c) v řízení by mělo smysl pouze v případě, že by mohli, ale nemuseli, být umístěni do zařízení pro zajištění cizinců společně s rodiči, a tudíž by bylo třeba s ohledem na nezletilé hodnotit, zda je

pokračování

předmětné zařízení vhodné i pro pobyt dětí. Řízení o umístění cizince do zařízení pro zajištění cizinců však není upraveno, proto soud neshledal žádný zákonný důvod pro vyhovění žalobě ohledně žalobců b) a c) a jejich žalobu odmítl z důvodu podle § 46 odst. 1 písm. c) s. ř. s. Účastenství nezletilých by nepřineslo žádný posun do rozhodovací činnosti žalované, jelikož ta je povinna pouze zkoumat, zda jsou či nejsou splněny podmínky pro správné zajištění cizince bez ohledu na počet nezletilých dětí, které s ním byly v době zadržení. Bezzubé procesní účastnictví by nebylo ku prospěchu věci, jelikož např. z důvodu kolize zájmů mezi rodičem a nezletilým dítětem by musel být nezletilému ustanoven opatrovník. Navíc nelze připustit, aby „v zájmu ochrany nezletilých dětí“ nebylo rozhodnuto o zajištění jejich rodiče či rodičů, i když podle zákona podmínky pro zajištění splňují.

[7] Krajský soud uzavřel, že žaloba nebyla shledána důvodnou. Záleželo pouze na rozhodnutí rodičů nezletilých žalobců b) a c), že po podání žádosti o azyl v Polsku dne 27. 5. 2013 tento stát opustili a vydali se do Spolkové republiky Německo přes území České republiky. Tudíž toliko rodiče nezletilých jsou zodpovědní za situaci, do níž se nezletilí dostali, a tuto zodpovědnost nelze v žádném případě přenášet na Českou republiku, která svým povinnostem dostala a o rodinu žalobce a) se postarala v souladu se zákonem.

[8] Proti tomuto rozsudku podali žalobci b) a c) (dále jen „stěžovatelé“) včas kasační stížnost z důvodu podle § 103 odst. 1 písm. e) s. ř. s. - nezákonnost rozhodnutí o odmítnutí návrhu. Stěžovatelé namítali, že nemohou být považováni za osoby zjevně neoprávněné k podání žaloby proti rozhodnutí o zajištění některého ze svých rodičů. Odkázali na rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 30. 9. 2011, č. j. 7 As 103/2011 - 54, podle kterého v případě rozhodnutí o zajištění matky není nezletilé dítě osobou zjevně neoprávněnou k podání žaloby. Citovaný závěr je podle stěžovatelů nutné aplikovat i na jejich případ. Stěžovatelé dále upozornili na rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 30. 10. 2013, č. j. 4 As 134/2013 - 31, ve kterém soud stěžovatelům vyhověl; stejným způsobem a ze stejných důvodů by měl Nejvyšší správní soud rozhodnout i v této věci. Stěžovatelé dodali, že jejich otec nemohl být účastníkem dalšího řízení před krajským soudem, neboť jeho žaloba byla pravomocně zamítnuta výrokem I. předchozího rozsudku krajského soudu, který nebyl zrušen.

[9] Žalovaná se ke kasační stížnosti nevyjádřila.

[10] Nejvyšší správní soud posoudil napadené usnesení v souladu s § 109 odst. 3 a 4 s. ř. s. vázán rozsahem a důvody, které stěžovatelé uplatnili v kasační stížnosti. Jedná se o důvod uvedený v § 103 odst. 1 písm. e) s. ř. s., podle kterého „[k]asační stížnost lze podat pouze z důvodu tvrzené nezákonnosti rozhodnutí o odmítnutí návrhu nebo o zastavení řízení.“

[11] Kasační stížnost je důvodná.

[12] Nejvyšší správní soud předesílá, že „... žalobce může v řízení o žalobě proti rozhodnutí správního orgánu účinně namítat jen tu nezákonnost rozhodnutí, kterou byl zkrácen na svých právech, přičemž zkrácením na právech je nutno rozumět nejen zkrácení na právech hmotných, ale i na právech procesních. Žalobce se tedy může domoci ochrany jen proti porušení těch vlastních práv, na nichž byl vydaným rozhodnutím sám zkrácen, nikoliv porušení práv jiného

subjektu.“ (srov. rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 30. 9. 2011, č. j. 7 As 103/2011 - 54, dostupný na www.nssoud.cz).

[13] Ve stejném rozsudku Nejvyšší správní soud vyslovil, že „[r]ozhodnutím o zajištění cizinky za účelem správního vyhoštění podle § 124 zákona č. 326/1999, o pobytu cizinců na území České republiky, může být přímo dotčeno na svém právu na rodinný život její nezletilé dítě, o které tato cizinka také fakticky pečuje. Takové dítě je proto účastníkem řízení o zajištění jeho matky za účelem správního vyhoštění na základě § 27 odst. 2 správního řádu z roku 2004.“ Nejvyšší správní soud uzavřel, že „... žalobou napadeným rozhodnutím bylo zasazeno do právní sféry žalobce b) [nezletilého dítěte zajišťované cizinky], mohl jím (resp. jemu předcházejícím postupem správního orgánu) být zkrácen na svém právu na rodinný život a právu být účastníkem správního řízení, a nebyl proto osobou zjevně neoprávněnou k podání žaloby proti tomuto rozhodnutí.“

[14] Závěry Nejvyššího správního soudu vyslovené v citovaném judikátu jsou plně aplikovatelné i na projednávanou věc, kde byl rozhodnutím žalované zajištěn žalobce a) a žalobu proti tomuto rozhodnutí podaly také jeho dvě nezletilé děti (stěžovatelé). Pouze stěžovatelům svědčilo právo v žalobě namítat skutečnosti, v nichž spatřovali porušení svých práv postupem nebo rozhodnutím žalované. Uplatněnými námitkami stěžovatelů byl krajský soud povinen se věcně zabývat a náležitě se s nimi vypořádat.

[15] Krajský soud pochybil, pokud se shora citovanou judikaturou Nejvyššího správního soudu neřídil a žalobu stěžovatelů odmítl podle § 46 odst. 1 písm. c) s. ř. s. Stěžovatelům tak nezákonně odepřel přístup k soudu. V odůvodnění závěru o odmítnutí žaloby krajský soud navíc uvedl, že neshledal žádný zákonný důvod pro vyhovění žalobě ohledně nezletilých žalobců, čímž způsobil nepřezkoumatelnost této části odůvodnění. Věcné posouzení žaloby stěžovatelů a její odmítnutí se totiž navzájem vylučují.

[16] Poukázal-li krajský soud na platné znění zákona o pobytu cizinců, Nejvyšší správní soud konstatuje, že právní úprava nebrání tomu, aby nezletilé děti byly účastníky řízení o zajištění vlastních rodičů - cizinců, a to v režimu ustanovení § 27 odst. 2 zákona č. 500/2004 Sb., správní řád, ve znění pozdějších předpisů. Účast nezletilých dětí zpravidla nebude představovat ani procesní problémy, neboť zájmy dětí většinou nebudou v rozporu se zájmy rodičů (všichni se budou shodně bránit proti zajištění rodičů); nebude tudíž dán důvod pro ustanovení opatrovníka, kterým argumentoval krajský soud. Nejvyšší správní soud dále připomíná, že pouze nezletilé děti mohou uplatňovat námitky a skutečnosti, ve kterých spatřují zásah do svých práv; takové námitky nemohou sami za sebe vznášet jejich rodiče. Nejedná se tedy o „bezzubé procesní účastenství“, o kterém hovořil krajský soud, ale o jediný způsob jak uplatnit v tomto řízení práva nezletilých dětí.

[17] Napadené usnesení krajského soudu, jímž byla odmítnuta žaloba stěžovatelů, shledal Nejvyšší správní soud nezákonným ve smyslu ustanovení § 103 odst. 1 písm. e) s. ř. s., a proto jej podle § 110 odst. 1 věty první s. ř. s. zrušil a věc vrátil krajskému soudu k dalšímu řízení.

[18] Nejvyšší správní soud nepřisvědčil stěžovatelům, že žalobce a) již neměl být účastníkem řízení u krajského soudu. Předchozím rozsudkem Nejvyššího správního soudu

pokračování

v této věci byl totiž zrušen i výrok o nákladech řízení, proto musel krajský soud v napadeném usnesení rozhodnout také o nákladech žalobce a). Z tohoto důvodu musel být a nadále je žalobce a) účastníkem tohoto řízení.

[19] Právním názorem vysloveným v tomto rozsudku je krajský soud podle § 110 odst. 4 s. ř. s. vázán. Podle § 110 odst. 3 s. ř. s. krajský soud v novém rozhodnutí rozhodne také o náhradě nákladů řízení o kasační stížnosti stěžovatelů a neopomene rovněž vypořádat náklady řízení o žalobě žalobce a), jež byla zamítnuta předchozím rozsudkem krajského soudu.

P o u č e n í: Proti tomuto rozsudku **n e j s o u** opravné prostředky přípustné.

V Brně dne 23. ledna 2014

JUDr. Jiří Palla
předseda senátu